

Godkjenning av tidligere bestått videregående opplæring i Norge og utlandet Udir-6-2012

Godkjenning av hele opplæringsår fra utlandet

Regler for godkjenning av hele opplæringsår fra utlandet på vg1- og vg2-nivå er fastsatt i § 1-16 andre ledd i forskrift til opplæringsloven. Tilsvarende reguleres i § 5a-3 i forskrift til friskoleloven.

Elever som har gjennomført og bestått et opplæringsår i Norge eller utlandet på nivå med norsk Vg1 og/eller Vg2, kan søke om å få godkjent denne opplæringen som en del av sin norske videregående opplæring. Søknad om godkjenning sendes til fylkeskommunen for elever i offentlige videregående skoler, voksne i videregående opplæring etter opplæringsloven kapittel 4A og privatister. For elever ved private skoler er daglig leder rett mottaker av søknaden.

Godkjenning innebærer at eleven kan fortsette på neste nivå i Norge. Ett års opplæring i utlandet kan gi grunnlag for godkjenning av ett års opplæring etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Et år i utlandet kan aldri gi større uttelling enn et år norsk videregående opplæring.

Både yrkesfag og studieforberevende

Ordningen gjelder for både studieforberevende og yrkesfaglige utdanningsprogram. Det følger av § 1-16 andre ledd andre punktum.

Elever fra studieforbereidende og yrkesfaglige utdanningsprogram har samme muligheter etter regelverket til å få godkjent bestått videregående opplæring fra utlandet. Om opplæringen skal godkjennes må vurderes konkret og skjønnsmessig ut fra innholdet i opplæringen.

Utenlandsk yrkesfaglig opplæring vil kunne ha et annet innhold enn tilsvarende opplæringsløp i Norge, og vurderingen av om det er forsvarlig å bygge videre på en yrkesfaglig opplæring fra utlandet kan være vanskeligere for yrkesfaglige utdanningsprogram enn når det gjelder studieforbereidende.

Gjennomgående vil det derfor kanskje ikke være like lett å få godkjent yrkesfaglig opplæring fra utlandet som det er for elever som har gjennomført studieforbereidende utdanningsprogram.

Direktoratet vurderer det slik at det er forskjellene i de ulike landenes opplæringsssystem som eventuelt skal føre til ulik behandling av de ulike opplæringsgruppene og om opplæringsår godkjennes eller ikke.

Det avgjørende skal ikke være om et utdanningsprogram er studieforbereidende eller yrkesfaglig.

vg1 og vg2

Det er fastsatt at det skal være mulig å få godkjent utenlandsk videregående opplæring tilsvarende vg1 og/eller vg2.

Ordningen gjelder ikke for vg3. Dette innebærer at vg3 alltid må gjennomføres i Norge dersom det skal utstedes norsk vitnemål eller fag-/ svennebrev. Dette har sammenheng med at for å få norsk vitnemål eller fag-/svennebrev så må opplæringen på vg3 gjennomføres og avsluttes i Norge.

Dersom vg3 gjennomføres i utlandet, vil det være landet hvor opplæringen gjennomføres som har ansvaret for å skrive ut dokumentasjon. Dette følger av forskrift til opplæringsloven § 3-39.

Vilkår for godkjenning av hele opplæringsår

Fylkeskommunen eller daglig leder skal godkjenne det aktuelle opplæringsåret dersom vilkårene for godkjenning er til stede. I slike tilfeller har eleven en rett til godkjenning. Vilkårene for godkjenning gjennomgås nedenfor.

Bestått eller kvalifisere for å flyttes opp

Det første vilkåret for å få godkjent et opplæringsår i utlandet er at eleven må ha bestått fagene i den utenlandske opplæringen, eventuelt at opplæringen er gjennomført slik at eleven er kvalifisert til å tas inn eller flyttes opp til neste trinn i det aktuelle lands skolesystem. En elev som ikke har bestått fagene eller er kvalifisert til å flyttes opp til neste trinn i den utenlandske opplæringen vil kunne mangle de faglige forutsetningene for å fortsette på neste trinn i den norske opplæringen. Når det skal vurderes om faget er bestått, er det opplæringslandets karakterskala og «bestått-grense» som avgjør om faget er bestått eller ikke. Unntak kan gjøres for eksempel hvor en elev har tatt et opplærings-år i et fransktalende land og ikke besto kravet til fransk der. Her kan fylkeskommunen etter en konkret vurdering godkjenne opplæringen i utlandet, selv om eleven ikke har bestått krav til morsmål eller ikke er kvalifisert til å tas inn eller flyttes opp til neste trinn i opplæringslandet.

Det er elevens ansvar å dokumentere at hun eller han oppfyller vilkåret.

Dersom eleven ikke får godkjent hele opplæringsåret, for eksempel fordi ikke alle fag er bestått, vil det være mulig å godkjenne mindre enn et helt år. Dette vil måtte vurderes konkret for hver elev og vil være en godkjenning av enkeltfag etter § 1-16 første ledd,.

Likeverdig eller mer omfattende

Det neste vilkåret for å få godkjent et helt opplæringsår i utlandet er at opplæringsåret anses som likeverdig med eller mer omfattende enn Vg1 eller Vg2 etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Når det skal avgjøres om den utenlandske opplæringen er likeverdig eller mer omfattende, er det ikke et krav at den utenlandske opplæringen skal ha samme fag- og timefordeling som den norske, eller at fagene har de samme kompetansemålene. En motsatt tolkning ville ha ført til at svært få opplæringsår tatt i utlandet ville ha blitt godkjent.

I vurderingen av likeverdigheten er det fastsatt i andre ledd fjerde punktum at opplæringsåret i utlandet må ha «hovedvekten» på den samme fagkretsen som er fastsatt for utdanningsprogrammet eleven søker om å få godkjent. Det er imidlertid ikke slik at dette skal tolkes som et krav om at alle enkeltfagene i det aktuelle utdanningsprogrammet må

finnes i opplæringen i utlandet. Dette er en helhetsvurdering. Vurderingstema for om den utenlandske opplæringen er likeverdig er om opplæringsåret i utlandet har gitt eleven et forsvarlig grunnlag for å fortsette på neste nivå, det vil si Vg2 eller Vg3, i Norge. Dette innebærer at opplæringsåret i utlandet må være på nivå med det opplæringsåret eleven søker om å få godkjent. Med forsvarlig grunnlag til å fortsette på neste nivå i Norge menes blant annet at eleven har kunnskaper til å delta i opplæringen på neste årstrinn i Norge, samt om eleven samlet sett etter Vg3 er faglig utrustet til å delta i videre studier eller arbeidsliv. I vurderingen av om utenlandsk opplæring i yrkesfaglig utdanningsprogram kan godkjennes bør fylkeskommunen/daglig leder derfor også se hen til det lærefaget eleven ønsker å oppnå sluttkompetanse i.

Dersom godkjenninginstansen finner at den gjennomgatte og beståtte opplæringen fra utlandet er likeverdig eller mer omfattende, så har eleven rett til godkjenning. Vi understreker at for at eleven skal få godkjent et helt opplæringsår så må opplæringen i utlandet omfatte et helt opplæringsår. For å få godkjent hele opplæringsåret må det være snakk om fulltidsopplæring, men det er ikke et krav at det er samme timetall som i Norge for godkjenning. Samtidig vil antallet timer kunne være et element i vurderingen av om opplæringsåret er likeverdig med eller mer omfattende enn det norske opplæringsåret, dette gjelder særlig dersom eleven har tatt færre uketimer enn det som er fastsatt for det aktuelle utdanningsprogrammet. Det er ikke en forutsetning for godkjenning at opplæringsåret i utlandet følger samme inndeling av skoleåret som i Norge. Fylkeskommunen kan for eksempel godkjenne to avvikende skolehalvår fra utlandet som Vg1 eller Vg2, dersom et slikt avvikende opplæringsår anses som likeverdig med eller mer omfattende enn Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Særlig om fellesfagene og krav til generell studiekompetanse

Det kan være slik at selv om eleven får godkjent et helt opplæringsår, vil det være fag hun eller han må ta som privatist på det nivået som ble godkjent. Dette vil særlig dreie seg om fellesfag hvor det settes standpunkt karakter på Vg1 eller Vg2. En elev kan altså få godkjent et opplæringsår i utlandet som Vg2, men må ta noen fag som privatist eller elev etter hjemkomst for å oppfylle kravene til vitnemål eller fag-/svennebrev etter forskrift til opplæringsloven §§ 3-39, 3-41 og 3-48 . Vi minner her særskilt om at elever som søker om å få godkjent et opplæringsår i utlandet som Vg2, og som ikke har hatt likeverdig opplæring i fremmedspråk og geografi i utlandet, må ta fremmedspråk og/eller geografi enten som

privatist eller som elev i Vg3.

Elever ved studieforberevende utdanningsprogram må også dokumentere bestått likeverdig eller mer omfattende opplæring i de fagene som inngår i minimumskravet til generell studiekompetanse, jf. forskrift om opptak til høyere utdanning § 2-1. Opplæringen i alle fag på årstrinnet må godkjennes for å få godkjent hele Vg1 eller Vg2.

For elever på yrkesfaglige utdanningsprogram vil det være særlige utfordringer når det gjelder å få godkjent hele Vg2 fra utlandet, ettersom hele norskfaget fra og med 2020 er lagt til Vg2. Dersom det ikke gis opplæring i faget norsk på det utenlandske lærestedet, må yrkesfaglige elever gjennomføre og bestå norskfaget i Norge. Dette kan enten skje ved at norskfaget tas som privatist før han eller hun reiser utenlands, eller ved at faget tas som elev eller privatist etter at vedkommende kommer tilbake fra utenlandsoppholdet.

Særlig om programfagene

Fylkeskommunen eller daglig leder må også i forbindelse med godkjenningen vurdere forholdet til programfagene. Elever som ikke får godkjent ett eller flere felles programfag, skal følge privatistordningen på det aktuelle Vg1/Vg2. Dette gjelder både for elever på yrkesfaglige og studieforberevende utdanningsprogram.

For at et opplæringsår i utlandet skal godkjennes, må opplæringen som hovedregel inneholde fag som eleven kan bygge videre på i Vg3 slik at hun eller han kan tilfredsstillere kravet til fordypning i det valgte programområdet.

For elever på yrkesfaglige utdanningsprogram som får godkjent hele Vg2 fordi opplæringen i utlandet er likeverdig med eller mer omfattende enn norsk Vg2, vil godkjenningen også omfatte tverrfaglig eksamen.

Godkjenningsorgan og elevens ansvar

Myndighet til å treffe enkeltvedtak om godkjenning av hele opplæringsår er lagt til fylkeskommunen for elever i offentlige skoler, voksne i videregående opplæring etter opplæringsloven og privatister, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-16 og 1-13 første ledd. Fylkeskommunen kan delegerer adgangen til å fatte enkeltvedtak etter leddet her til de videregående skolene. Vi minner i denne forbindelse om forsvarlighetsprinsippet i forvaltningsretten.

For elever i skoler godkjent etter friskoleloven er avgjørelsesmyndigheten lagt til skolens daglige leder, jf. forskrift til friskoleloven § 5a-3 andre ledd.

Elevens ansvar for å søke godkjenning

Det neste vilkåret er at eleven selv må søke om godkjenning og fremskaffe den nødvendige dokumentasjonen. Søkers ansvar for å fremskaffe dokumentasjon er eksplisitt regulert i forskrift til opplæringsloven § 1-16 andre ledd femte punktum og forskrift til friskoleloven § 5a-3 andre ledd femte punktum. Dette innebærer at det ikke er fylkeskommunen eller daglig leders ansvar å avklare om eleven kan ha rett til godkjenning av utenlandsk opplæring.

Enkeltvedtak om godkjenning må som hovedregel skje på grunnlag av formell dokumentasjon. Med formell dokumentasjon menes uttalelse eller bekreftelse fra en utdanningsinstitusjon eller lignende, for eksempel kompetansebevis eller vitnemål. Det er ikke tilstrekkelig med egenerklæring. Det er elevens ansvar å dokumentere at hun eller han har bestått fagene i utlandet og innholdet i opplæringsåret fra utlandet.

Fylkeskommunen har et veiledningsansvar. Selv om eleven har ansvaret for søknad om fremskaffelse av dokumentasjon, har fylkeskommunen (og daglig leder) en alminnelig veiledningsplikt etter forvaltningsloven § 11. Dersom fylkeskommunen eller daglig leder mener eleven ikke har fremskaffet tilstrekkelig dokumentasjon, har hun eller han ansvar for at saken blir forsvarlig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17. Utredningen kan blant annet bestå i å be eleven om å skaffe ytterligere dokumentasjon.

Det vises i denne sammenheng også til retten til nødvendig utdannings- og yrkesrådgivning etter forskrift til opplæringsloven §§ 22-1 og 22-3.

I denne forbindelse minner vi også om at en elev som har gjennomført opplæring i utlandet kan la være å søke om godkjenning, og i stedet ta den samme opplæringen på nytt i Norge, enten som elev eller som privatist. Dette kan eleven gjøre ettersom gjennomført opplæring i utlandet i utgangspunktet ikke påvirker retten til videregående opplæring i Norge etter opplæringsloven § 3-1. Det understrekes imidlertid at dersom opplæring fra utlandet godkjennes, vil tilsvarende rett til opplæring i Norge være brukt opp. Hovedregelen er derfor at eleven selv må sørge for å søke om godkjenning.

Forhåndstilsagn

Selv om det er eleven som har hovedansvaret for å velge utenlandsk utdanning som vil kunne godkjennes i Norge, følger det av § 1-16 andre ledd siste punktum at fylkeskommunen kan gi forhåndstilsagn om godkjenning. Tilsvarende myndighet til å gi forhåndstilsagn er lagt til daglig leder ved private skoler, jf. forskrift til friskoleloven § 5a-3 andre ledd siste punktum. Å gi forhåndstilsagn kan være praktisk dersom fylkeskommunen eller daglig leder har gitt godkjenning av tilsvarende opplæring tidligere, har et samarbeid med en konkret skole i utlandet eller av andre grunner kjenner opplæringsordningen godt. Et slikt tilsagn vil i så fall kunne gis under forutsetning av at den dokumentasjonen eleven har fremholdt for fylkeskommunen eller daglig leder stemmer med de faktiske forhold.

I noen tilfeller hvor fylkeskommunen eller daglig leder har gitt et forhåndstilsagn kan det være at eleven ved tilbakekomst ikke oppfylder vilkårene for godkjenning, for eksempel fordi hun eller han ikke har bestått alle fagene eller ikke har fått tatt den opplæringen som fylkeskommunen eller daglig leder godkjente på grunnlag av. Fylkeskommunen eller daglig leder skal alltid fatte enkeltvedtaket om godkjenning etter at eleven har bestått opplæringsåret i utlandet. Enkeltvedtaket kan ikke fattes før den nødvendige dokumentasjonen foreligger. Dersom det viser seg at eleven ikke oppfylder vilkårene for godkjenning, for eksempel fordi godkjenningen ble gitt på feil grunnlag, så reparerer ikke en forhåndsgodkjenning denne feilen. Dersom det i ettertid viser seg at et fag eller opplæringsår ikke er likeverdig med eller mer omfattende enn det tilsvarende norske, så kan ikke opplæringen godkjennes.

Et forhåndstilsagn innebærer en bindende forventning for den fylkeskommunen eller den private skolen som har gitt forhåndstilsagnet. I de tilfellene hvor eleven har fått et forhåndstilsagn fra en annen fylkeskommune enn den søknaden om godkjenning er sendt til, bør den andre fylkeskommunen eller daglig leder som fatter enkeltvedtaket forholde seg til tilsagnet som sitt eget. Fylkeskommunen eller daglig leder må imidlertid alltid vurdere om den faktiske opplæringen er i samsvar med tilsagnet og om vilkårene for godkjenning er oppfylt. Det understrekes også at det er viktig for rettssikkerheten til elevene at tolkningen av godkjenning av opplæringsår i utlandet er mest mulig lik, uavhengig av hvem som

Vi bruker informasjonskapsler ✕

Våre nettsider bruker informasjonskapsler (cookies). Les mer om hvordan vi bruker dem og hvordan du kan blokkere dem i vår personvernerklæring.

Personvernerklæring

Jeg forstår

